

بررسی دیدگاه دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه پیام نور نسبت به وضعیت موجود آموزشی و پژوهشی این دانشگاه

۱. ناهید اتقیا* - ۲. کبری کریمی

۱. استادیار دانشگاه الزهراء، ۲. کارشناس ارشد دانشگاه پیام نور تهران

(تاریخ دریافت: ۲۲ / ۱۰ / ۱۳۹۱، تاریخ تصویب: ۱۷ / ۰۳ / ۱۳۹۲)

چکیده

پژوهش حاضر به منظور بررسی دیدگاه دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه پیام نور نسبت به وضعیت موجود آموزشی و پژوهشی این دانشگاه، انجام شده است و باروش توصیفی و به شکل میدانی اجرا گردیده، به طوری که جامعه آماری آن را، تمامی دانشجویان کارشناسی ارشد شاغل به تحصیل در رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه پیام نور، به تعداد ۳۱۹ نفر و براساس جدول مورگان حجم نمونه ۱۶۹ نفر تشکیل میداده است. ابزار جمع آوری داده ها، پرسشنامه ای با ۴۹ پرسش و براساس مقیاس پنج ارزشی لیکرت بوده. اعتبار پرسش نامه به کار رفته، از طریق مطالعه آزمایشی روی ۳۰ دانشجوی محاسبه آلفای کرونباخ (۰/۹۲۷) تا یید گردید و روایی ظاهری پرسشنامه از طریق نظر خواهی از اساتید اهل فن، مورد اصلاح و تایید نهایی قرار گرفت. نتایج بدست آمده، از طریق آمار توصیفی (جداول و نمودار) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. اهم نتایج بدست آمده بدین قرار بود: ۵۳/۴ درصد از دانشجویان تحت بررسی را زنان و ۴۶/۶ درصد را مردان تشکیل داده اند. بیشترین درصد دانشجویان در گروه سنی ۳۰ - ۲۵ و کمترین درصد در گروه سنی ۴۰ سال و بالاتر بوده اند. بیشترین درصد دانشجویان ورودی سال ۸۸ بوده و در ترم چهارم تحصیل می کرده اند ۵۱ درصد دانشجویان به منظور کسب دانش به تحصیلات عالیه در رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی پرداخته اند و از این عده ۵۶/۲ درصد، معتقدند که به اهداف مورد نظر خود دست یافته اند. ۹۵/۸ درصد دانشجویان معتقدند برای آموزش های جنبی در دانشگاه امکانات لازم وجود دارد. دانشجویان، در مجموع عوامل اثر گذار برانطباق محتوای دروس با نیاز های تخصصی و یافته های علمی، میزان نسبتاً مطلوب را اظهار کرده اند (۳/۳۱ از مقیاس ۵). دانشجویان، مهارت اساتید دوره کارشناسی ارشد تربیت بدنی را در مجموع عوامل اثرگذار بر این شاخص، را در حد متوسط توصیف کرده اند (۳/۲۴ از مقیاس ۵). دانشجویان تحت بررسی، میزان وجود وسایل کمک آموزشی در دوره کارشناسی ارشد تربیت بدنی دانشگاه پیام نور را مطلوب توصیف کرده اند (۳/۶۷ از مقیاس ۵). دانشجویان، وضعیت دانشکده و فضای کلاس ها را در مجموع عوامل مورد بررسی، نسبتاً مطلوب (۳/۴ از مقیاس ۵) توصیف کرده اند. دانشجویان مورد بررسی، رفتار و منش کارکنان در رابطه با دانشجویان را نسبتاً مطلوب توصیف کرده اند (۲/۹۷ از مقیاس ۵). دانشجویان وضعیت پژوهشی دانشگاه را در حد متوسط توصیف کرده اند (۳/۰۱ از مقیاس ۵).

واژه های کلیدی:

دوره کارشناسی ارشد، رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه پیام نور، وضعیت آموزشی و پژوهشی.

مقدمه

پیشرفت روزافزون و لحظه به لحظه علوم و فنون، هرروز دانش و مهارت های انسان را نارسا و ناقص می سازد. بنابراین بقای فرد و سازمان وابسته به این است که دائماً اطلاعات و مهارت های خود را نو و تازه کند و این امر ممکن نیست مگر با آموزش مداوم و مستمر. آموزش عالی بخش مهم و حائز اهمیتی است که دارای اثرگذاری بسیار وسیعی در دیگر نهادهای بخشهای اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی جامعه است. نظام آموزش عالی نوین ایران در دوران یکصد و پنجاه سال عمر خود از فرازها و فرودهای مختلف عبور نموده است همواره با روندی افزایشی آشکارا به سمت تمرکزگرایی مفرط سیر نموده. آموزش عالی در ایران با یک رشد سرسام آوری روبرو بوده است، یعنی تعداد دانشجویان ما نسبت به قبل از انقلاب ۱۰ برابر شده است، در حالی که امکانات آموزشی ما متناسب با آن افزایش پیدا نکرده است، ماحصل طبیعی چنین رویه هایی، کاهش کیفیت در مراکز آموزش عالی را به همراه داشته است (۱).

از طریق اصلاح و بهبود در وضعیت کمی و کیفی برنامه های آموزشی و پژوهشی دانشگاهی می توان کیفیت این خدمات را در دانشگاه ها افزایش داد. نظام آموزش عالی، عهده دار وظایف و مسئولیت های مهمی در زمینه رشد و توسعه اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و تربیتی جوامع است.

در کشور ما نیز آموزش عالی وظیفه مهم تربیت نیروی انسانی متخصص مورد نیاز بخش های مختلف راه برای تأمین خودکفایی در علوم و فنون، صنعت، کشاورزی و ... به عهده دارد (۵).

نگاهی به روند تحولات جاری نظام آموزش عالی، حاکی از آن است که آموزش عالی باید ضمن توجه به بحران افزایش کمی و تنگناهای مالی، به حفظ، بهبود و

ارتقای کیفیت بپردازد (۳). شواهد گوناگون نیز حاکی از آن است که این نظام در صورتی از عهده وظایف و اهداف خود بر می آید که از نظر کیفیت آموزشی در وضعیت مطلوبی باشد (۱۸).

وضعیت مناسب آموزش در دانشگاه ها، موجب می شود تا علاوه بر انتقال صحیح و درست اطلاعات به دانشجویان، فرصت های ارزشمند و کارآمدی نیز برای ایجاد شوق و انگیزه یادگیری در آنان فراهم شود. چنین وضعیتی زمانی تأمین می شود که همه عوامل اثر گذار در آموزش به بهترین شکل ممکن وظیفه خود را ایفا کرده و شرایط مطلوبی را در جهت همگام شدن با نیازها و تحولات جامعه جهانی فراهم سازند (۶).

آموزش نیمه حضوری عبارت است از سازماندهی به فرآیند یاددهی - یادگیری، به گونه ای که هر مرکز آموزشی در انتخاب و کاربرد راهکارهایی برای استفاده از یک یا چند نوع مواد آموزشی، رسانه و سایر وسایل ارتباط جمعی توانا باشد. در این نوع آموزش، بهره گیری از فناوری اطلاعات و ارتباطات، فرآیند یادگیری را با مشارکت خود یادگیرندگان را تسهیل می کند.

آموزش از راه دور، نظام آموزش نوینی برای سازمان دادن به فرآیند یادگیری - یاددهی است که یک مرکز آموزشی را، به منظور انتخاب و کاربرد راه کارهایی برای استفاده از یک یا چند نوع مواد آموزشی، رسانه ها و سایر وسایل ارتباط جمعی، یاری می دهد. همچنین با بکارگیری این نوع آموزش و با بهره مندی از فناوری های جدید در ارائه خدمات آموزشی از راه دور، فرآیند یادگیری با مشارکت خود یادگیرندگان سهل تر می شود. آموزش باو اصطلاحی است که بیشتر نوعی نگرش به

نظام آموزشی است که مطابق نیازهای یادگیرنده طراحی می شود سعی می کند موانع را از سر راه آموزش

علمی و عملی توسط مدرسان خود نظر مثبت و ۶۹ درصد از آنان نظر منفی دارند. بر اساس یافته های این تحقیق از نظر جامعه مورد مطالعه نحوه استفاده از مهارت های تدریس توسط اساتید این رشته نسبتاً مطلوب است. در مجموع ۵۳ درصد دانشجویان از مهارت های تدریس اساتید رضایت داشته اند. در مورد امکانات مالی و تجهیزات پژوهشی دانشجویان معتقد بوده اند که وضعیت امکانات و تجهیزات پژوهشی از نظر جامعه مورد بررسی یعنی هر دو گروه دانشجویان دولتی و آزاد اسلامی مطلوب نیست. یافته های نشان داد که ۶۶ درصد مدرسان و ۵۸ درصد دانشجویان تجهیزات کمک آموزشی دانشگاه های خود را با تعداد دانشجویان متناسب نمی دانند. یافته ها نشان داد میزان هماهنگی برنامه های آموزشی این دوره با اهداف آن از دیدگاه دانشجویان نسبتاً مطلوب است بر اساس یافته های تحقیق علاقه و انگیزه دانشجویان در هر دو گروه دانشگاه های دولتی و آزاد اسلامی مورد مطالعه نسبت به رشته تحصیلی خود نسبتاً مطلوب است. یافته های این تحقیق نشان می دهد که در هر دو گروه دانشجویان دانشگاه های مورد مطالعه افزودن درس عملی به این مقطع را ضروری می دانند (۱۹).

زمینه موضوع پژوهش حاضر می پردازیم. تندنویس (۱۳۸۰) در پژوهش خود افت کیفیت دوره های تحصیلات تکمیلی را به دلیل نبود مدرسان با تحصیلات دکتری می داند و اظهار می کند چنین وضعیتی بر کیفیت تربیت کارشناسان و کارشناسان ارشد تربیت بدنی تأثیر سوء خواهد داشت (۷).

نجف آقایی، در بررسی وضعیت آموزشی رشته تربیت بدنی مقطع کارشناسی دانشگاه های کشوریان داشت که ۱۸ درصد دانشجویان معلومات و توجه مدرسان را به درس نظری در حد زیاد، ۳۸/۵ درصد متوسط و ۴۳/۵ درصد کم دانسته اند. از مجموع دانشجویان ۱۷/۵ درصد معتقدند اساتید از اطلاعات علمی و جدید در تدریس خود

یادگیری بردارد. هم نظام آموزش از راه دور و هم نظام سنتی و رسوم می تواند براین تعریف باز یا بسته باشد.

- جدایی یاددهنده و یاد گیرنده از یکدیگر، هم از نظر مکانی و هم از نظر زمانی
- ارایه آموزش به وسیله سازمان به معلم
- استفاده از فناوری در آموزش، یا به کارگیری ابزارهای ارتباطی جدید برای آموزش
- تامین ارتباط دو سویه میان سازمان یاددهنده و یادگیرنده

- ارایه و تشکیل کلاس های رفع اشکال فردی و گروهی ممنوعیت تشکیل کلاس های آموزشی صرفاً حضوری

- مشارکت معلم در شکل صنعتی شده فرآیند یادگیری - یاددهی به عنوان عامل اصلی فردی و خصوصی کردن یادگیری (در این نظام یادگیرنده تعیین کننده زمان مکان یادگیری مناسب با استعدادها و علایق و به طور کلی توانایی ها و ویژگی های فردی خود می باشد (۱۶).

با این مقدمه در ذیل به نتایج تحقیقات انجام یافته در زمینه موضوع پژوهش حاضر می پردازیم. کوزه چیان، در تحقیقی تحت عنوان "بررسی کمی و کیفی وضعیت آموزش رشته تربیت بدنی در دانشکده های تربیت بدنی کشور" به نتایج ذیل دست یافت: ۵۴/۲ درصد از دانشجویان رشته تربیت بدنی نسبت به شیوه تدریس مدرسان نظر منفی دارند. بنابراین از نظر دانشجویان شیوه تدریس مدرسان در حد مطلوبی نیست. ۹۸/۵ درصد از دانشجویان تربیت بدنی از رشته تحصیلی خود راضی اند، لذا می توان نتیجه گرفت رضایت دانشجویان از رشته تحصیلی در حد مطلوبی می باشد. ۳۱ درصد دانشجویان نسبت به نحوه ارزشیابی فعالیت های

در حد زیاد ۵۵/۶ درصد تا حدودی و ۲۷/۳ درصد به مقدار کم استفاده می کنند. ۳۲/۷ درصد دانشجویان برخورداری دانشکده های تربیت بدنی را از تجهیزات و وسایل آزمایشگاهی در حد زیاد، ۲۹/۷ درصد تا حدودی و ۳۷/۶ درصد کم توصیف کرده اند. ۹۳ درصد دانشجویان معتقدند که مدرسان در ابتدای دوره آموزش نظری، ارزشیابی لازم را از فعالیت های آموزشی به عمل می آورند. ۵۸/۵ درصد دانشجویان نسبت به شیوه تدریس مدرسان در آموزش های نظری و عملی نظر مثبت دارند و ۴۱/۵ درصد نظر منفی داشته اند. ۸۵/۹ درصد دانشجویان از رشته تحصیلی خود راضی هستند و ۱۴/۱ درصد آنان ناراضی بوده اند. ۳۱ درصد از نحوه ارزشیابی از فعالیت های علمی و عملی راضی و ۶۹ درصد ناراضی بوده اند. اکثریت دانش جویان از وضعیت تاسیسات و تجهیزات آموزشی ورزشی دانشکده های تربیت بدنی ابراز نا رضایتی کرده - ۸۲/۵ درصد تطابق برنامه های آموزشی با اهداف آن را مطلوب و ۱۸ درصد نامطلوب توصیف کرده اند (۲۲).

مشرف جوادی، به توصیف و مقایسه وضعیت و اهداف رشته تربیت بدنی چند دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی منتخب جهان و ایران در مقاطع مختلف دانشگاهی پرداخت. نتایج این تحقیق نشان داد که ۷۱ درصد مدرسین با افزایش گرایش های رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی در دوره کارشناسی ارشد موافق هستند در حالی که ۸ درصد مخالف و ۲۱ درصد بدون نظر بوده اند (۲۱).

اسماعیلی، به بررسی ویژگی های تدریس مدرسان رشته تربیت بدنی در مقطع کارشناسی ارشد از دیدگاه دانشجویان پرداخت و به این نتایج دست یافت: میزان مشارکت دانشجویان در فعالیت های آموزشی و تدریس در رشته مدیریت ورزشی مطلوب، فلسفه تربیت بدنی و یادگیری حرکتی متوسط متمایل به مطلوب، رشد و

تکامل حرکتی و فیزیولوژی و بیومکانیک ورزشی متوسط متمایل به نا مطلوب بوده است. میزان استفاده از طرح درس و برنامه ریزی مدرسان در تدریس دانشجویان توانایی مدرسان فلسفه تربیت بدنی و رشد و تکامل حرکتی را در حد نامطلوب، توانایی مدرسان مدیریت ورزشی در مطلوب، مدرسان یادگیری حرکتی در حد متوسط متمایل به مناسب و مدرسان فیزیولوژی در حد متوسط متمایل به نامناسب بوده است. بررسی نظرات دانشجویان نشان می دهد که مدرسان دانشجویان را در حد متوسط با هر درس آشنا کرده اند. دانشجویان درباره میزان مناسب بودن شیوه های ارزشیابی مدرسان نظر مطلوبی نداشته اند، روش ارزیابی مدرسان فلسفه تربیت بدنی را در حد نامناسب توصیف کرده اند. دانشجویان معتقد بوده اند مدرسان تا حدودی مقررات آموزشی را رعایت می کنند. میزان دوستی و صمیمیت آنها با دانشجویان مطلوب است. مدرسان وقت کافی خارج از کلاس درس در اختیار دانشجویان قرار نمی دهند و هم چنین دانشجویان معتقد بوده اند که مدرسان از روشهای کاملاً مناسبی در تدریس استفاده نمی کنند. آن ها همچنین گفته اند، مدرسان تقریباً از وسایل کمک آموزشی استفاده نمی کنند (۱).

صابونچی، در تحقیقی با عنوان " بررسی کمی و کیفی وضعیت آموزشی و پژوهشی دوره های کارشناسی ارشد تربیت بدنی از دیدگاه دانشجویان این مقطع " به نتایج ذیل رسید: ۳۸ درصد دانشجویان جامعه مورد مطالعه به مهارت های تدریس اساتید خود نظر مثبت و ۲۰ درصد آنها نظر منفی دارند. با توجه به این نتایج از نظر دانشجویان مورد مطالعه مهارت های تدریس اساتید در حد نسبتاً مطلوب است. ۶۸ درصد دانشجویان امکانات پژوهشی دانشگاههای خود را ناکافی ارزیابی کردند. لذا با توجه به نتایج این تحقیق می توان گفت که امکانات

پژوهشی دانشگاه های مجری از نظر جامعه مورد مطالعه در حد مطلوب نیست. ۳۷ درصد دانشجویان جامعه مورد مطالعه امکانات کمک آموزشی دانشگاهیان را کافی و ۳۴ درصد آنها این امکانات را ناکافی دانستند. ۲۶ درصد دانشجویان برنامه های آموزشی این مقطع را هماهنگ با اهداف آن و ۲۱ درصد از آنها این برنامه ها را ناهماهنگ با اهداف آن ارزیابی کردند. بر اساس این نتایج می توان گفت هماهنگی برنامه های آموزشی با اهداف آنها نسبتاً مطلوب است. ۳۸ درصد دانشجویان علاقه و انگیزه به رشته تحصیلی خود را مثبت و ۲۷ درصد دانشجویان آن را کم و خیلی کم دانستند. لذا می توان گفت علاقه و انگیزه دانشجویان مورد مطالعه به رشته تحصیلی خود نسبتاً مطلوب است (۱۳).

به نتایج تحقیقات انجام گرفته در زمینه موضوع پژوهش اما در سایر رشته های تحصیلی بقرار ذیل اشاره می گردد:

برهانی مجابی ، در بررسی وضعیت آموزش بالینی رشته دندانپزشکی از دیدگاه اساتید و دانشجویان دندان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی قزوین ، ۶۰ دانشجوی ۲۴ عضو هیات علمی را مورد بررسی قرار داد. یافته ها نشان داد ۴۳/۳ درصد دانشجویان ، نحوه برنامه ریزی واحد های عملی را در حد متوسط ۶۳/۳ درصد شرکت در بحث های گروهی بخش ها را ضعیف توصیف کرده اند. ۵۰ درصد اساتید برنامه ریزی واحد های عملی را خوب و ۴۶ درصد فعالیت های داخل بخش دانشجویان را ضعیف توصیف کرده اند. با توجه به یافته ها ، محقق عنوان کرده است که بازنگری آموزش بالینی داندان پزشکی ، افزایش امکانات و تجهیزات و فراهم کردن امکانات و تسهیلات لازم برای دانشجویان و اساتید در این محیط ها ضروری است (۳).

دل آرام، در بررسی وضعیت آموزش بالینی ازدیدگاه دانشجویان پرستاری ومامایی دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد به دیدگاه ۱۳۳ نفر از دانشجویان نسبت به وضعیت موجود و شناخت نقاط قوت و ضعف وضعیت آموزش بالینی پرداخت . یافته ها حاکی از این بوده اند که ؛ مهمترین نقاط قوت آموزش بالینی به ترتیب عبارت بودنداز : برخورد مناسب مربی بادانشجو،حضوربه موقع مربی ودانشجودربخش،رعایت پیش نیازهای دروس کارآموزی ورعایت مراحل آموزش بالینی،حمایت کامل مربی ازدانشجو،نظارت کافی برروندآموزش بالینی ومهمترین نقاط ضعف آموزش بالینی به ترتیب عبارت بودند از عدم استفادهازوسایل کمک آموزشی درمحیط بالینی، عدم وجودامکانات رفاهی، ع م ارزشیابی مربی بالینی توسط دانشجو و ناهماهنگی دروس نظری و کارآموزی. در مجموع دانشجویان اکثر موضوعات مطرح شده در حیطه های اهداف آموزشی ومربی تأیید نمودند در حالی که در مورد محیط آموزشی و نظارت و ارزشیابی وضعیت چندان مطلوب نبود و در مورد برخورد با دانشجو نیز در بعضی موضوعات مشکلاتی وجود داشت. از نظر دانشجویان بهبود امکانات و تجهیزات محیط بالینی و بازنگری ابزارها و فرآیندهای ارزشیابی ضروری بوده است (۱۱).

عزیزی در مطالعه وضعیت آموزش و پژوهش در دانشگاه ها، تأملی بر نظر دانشجویان درباره چالش ها ونارسای های علوم انسانی و راهبردهای توسعه کیفی آن داشته است به این نتیجه رسیده است که، میزان رضامندی دانشجویان از رشته های خود به لحاظ ماهیت و جایگاه علمی و رضامندی آنان ازمدریت، نحوه وکیفیت عرضه این رشته ها در مراکز دانشگاهی که در واقع کیفیت را در کلیه نهاده ها، عوامل و فرآیندهای آموزشی و یادگیری از جمله برنامه های درسی و محتوای دروس،

مهارت های حرفه ای اساتید، منابع و تسهیلات آموزشی، پژوهشی و دانشجویی و سایر خدمات مورد نیاز دانشجویان ارزیابی می کند، در سطح مطلوب نبوده است (۱۴). زواری در بررسی نگرش دانشجویان تحصیلات تکمیل دانشگاه تبریز نسبت به مفهوم دسترسی آزاد به متون علمی نتیجه گرفت: در یازده مورد از ۳۳ مورد اسامی، خدمات و مفاهیم مرتبط با دسترسی آزاد، بین گروه های مختلف آموزشی دانشگاه تبریز، از نظر میزان آشنایی با آنها تفاوت معناداری وجود دارد؛ ولی در کل، میزان آشنایی دانشجویان تمام گروه های آموزشی با این مفهوم اندک است. همچنین یافته های پژوهش نشان داد تفاوت موجود بین گروه های مختلف آموزشی دانشگاه تبریز از نظر میزان استفاده از مجله های الکترونیک رایگان، معنادار است (۱۲).

جعفر غفارد در بررسی نگرش دانشجویان علوم تربیتی دانشگاه قم نسبت به رشته مدیریت و برنامه ریزی آموزشی و تاثیر امور دانشگاه بر آن نتیجه گرفت: با آنکه دانشجویان از ماهیت و موجودیت رشته تحصیلیشان دید روشنی به دست آورده اند و نسبت به آن چون و چرایی ندارند، اما بعضی از مسائل و مشکلات دانشگاه مانع از فعالیت و کوشش مطلوب آنان در راستای مسائل تحصیلی می گردد. مسائل و مشکلات کمی و کیفی که بر سر راه آنان قرار گرفته است مانع از پویایی و جهد آنان جهت تولید علم و کارایشان گریده است. بسیاری از دانشجویان معتقدند که اگر این مشکلات از جلوی مسیرشان برداشته شود بهتر می توانند خودی نشان دهند. هم چنین دانشجویان نسبت به خود و رشته تحصیلی شان خرسندند و کاملاً از آن راضی می باشند اما مشکلات عدیده ای بر سر راه مسیرشان وجود دارد، که باعث به وجود آمدن وضعیت کنونی گشته است (۸).

امام قلی خوشه چین، به تعیین وضعیت امکانات آموزشی بیمارستان ها از نظر دانشجویان مامایی در دانشگاه علوم پزشکی زنجان، از دیدگاه ۳۶ نفر از دانشجویان ترم سوم و پنجم مقطع کاردانی مامایی این دانشگاه پرداختند. نتایج نشان داد اکثر دانشجویان امکانات آموزشی بیمارستان ها را در سطح متوسط توصیف کرده اند. اما در این میان از موارد چندی مانند تعداد کمدهایی که در بیمارستان در اختیار دانشجویان قرار می گیرد (۶۴/۴۲ درصد)، محلی برای استراحت دانشجویان (۶۹/۴۴ درصد) و تنوع بیماران برای آشنایی با موارد مختلف بیماری (۷۲/۱۸ درصد) در سطح کم و خیلی کم بوده است (۲).

قریشی، در بررسی نگرش دانشجویان، اعضای هیات علمی و کارشناسان آموزش نسبت به ملاک های ارزیابی عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی دانشگاه الزهراء (س) نتیجه گرفت: ملاک های ارزیابی عملکرد آموزشی قبل، ضمن و پس از تدریس اعضای هیات علمی از نظر دانشجویان، اعضای هیات علمی و کارشناسان آموزش مورد تایید قرار گرفت. هم چنین بین نظرات اعضای هیات علمی درباره ملاک های ارزیابی عملکرد آموزشی به تفکیک گروه و سابقه تدریس تفاوت معنادار بود و فقط به لحاظ جنسیت و رتبه علمی تفاوت معناداری وجود نداشت. یافته ها هم چنین نشان داد بین نظرات دانشجویان درباره ملاک های ارزیابی عملکرد آموزشی به تفکیک دوره و ترم گذرانده تفاوت معنادار نبود و فقط از نظر رشته تحصیلی تفاوت معناداری وجود داشت. در این بررسی، بین نظرات کارشناسان آموزش درباره ملاک های ارزیابی عملکرد آموزشی به تفکیک سابقه کار تفاوت معنادار بود. هم چنین میانگین نظرات دانشجویان، اعضای هیات علمی و کارشناسان آموزش نسبت به ملاک های ارزیابی عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی تفاوت

معنادار بود (۱۷). محمدی و همکارانش ، به بررسی "وضعیت آموزشی بالینی از دیدگاه دانشجویان علوم پزشکی ایران پرداخت" یافته‌های آنها نشان داد از نظر ۸۰/۳ درصد دانشجویان، وضعیت آموزشی در حد ضعیف، و ۵۵/۶ درصد عملکرد اساتید را در حد متوسط توصیف کرده‌اند. ۴۶/۴ درصد دانشجویان از فقدان برنامه ریزی آموزشی ناراضی بوده‌اند. ۶۳/۳ درصد، مدیریت و برنامه ریزی آموزشی را در حد متوسط بیان کرده‌اند. ۵۹/۵ درصد محیط و فضاهای آموزشی بالینی در دانشگاه علوم پزشکی را ضعیف گزارش کرده‌اند. در مجموع دانشجویان گفته‌اند وضعیت آموزش بالینی نیاز به تامین امکانات و تجهیزات محیطی و بازنگری در ابزارها و فرآیند ارزیابی بالینی داشته و بهبود عملکرد اساتید آموزش بالینی می‌تواند در ارتقای وضعیت آموزشی این رشته موثر و مفید باشد (۲۰).

یزدانی در "ارزیابی کیفیت درونی و بیرونی برنامه درسی رشته برنامه ریزی درسی دوره کارشناسی ارشد دانشگاه شهید بهشتی" نشان داد، کیفیت برنامه درسی رشته برنامه ریزی درسی در حد متوسط قرار دارد، به طوریکه از دیدگاه دانشجویان، عناصر هدف ، محتوا ، نقش معلم ، مواد و منابع و گروه بندی مطلوب نبودند و عناصر منطق ، زمان ، مکان ، فعالیتهای یادگیری و ارزشیابی در حد متوسط قرار داشتند. و از دیدگاه اساتید عناصر هدف ، منطق ، محتوا ، نقش معلم ، زمان ، فعالیتهای یادگیری و گروه بندی در حد متوسط و عناصر مکان ، مواد و منابع و ارزشیابی در حد مطلوب ارزشیابی شدند. هم چنین رضایت نسبی از سوی مدیران و همچنین از سوی خود دانش آموختگان در رابطه با برنامه های درسی وجود داشته است. در این زمینه بین نظرات مدیران و دانش آموختگان تفاوت معنی داری مشاهده نشد (۲۳).

خرسندی یامچی در "ارزیابی درونی گروه آموزشی الکترونیک دانشکده برق دانشگاه شهید بهشتی"، با رویکردی سیستمی به بررسی وضعیت مؤلفه های عمده و اصلی دروندادی، فرایندی و بروندادی و با هدف شناخت نکات قوت و ضعف گروه پرداخت بطوریکه در جمع بندی ، وضعیت گروه در تمام عوامل مورد بررسی در سطح نسبتاً مطلوب قرار گرفت که حکایت از ضرورت تلاش و فعالیت بیشتر اعضای گروه و مسئولان ذیربط در جهت بهبود و ارتقای وضعیت این گروه آموزشی داشته است (۹).

خواجه آزاددر "ارزیابی کیفیت آموزش پزشکی عمومی دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله(عج) براساس استانداردهای ملی و جهانی از دیدگاه اساتید و دانشجویان پزشکی عمومی"، نشان داد که از نظر اساتید دانشکده پزشکی، کیفیت آموزش پزشکی عمومی دانشگاه بقیه الله (عج) در این حوزه ها در سطح مطلوب (حداقل ۶۰٪) قرار داشت. از نظر دانشجویان ، حوزه های رسالت و اهداف و مدیریت عالی و اجرایی در سطح متوسط (۶۰٪ - ۴۰٪) و در حوزه های برنامه آموزشی، دانشجویان، منابع آموزشی و ارزشیابی در سطح ضعیف (۴۰٪ - ۲۰٪) قرار داشتند. تحلیل حوزه های ۹ گانه استاندارد جهانی نشان داد که از نظر اساتید، کیفیت آموزش پزشکی عمومی دانشگاه بقیه الله (عج) در «سطح پایه» قرار دارد. هرچند دو حوزه رسالت و اهداف و اعضای هیات علمی و کارکنان در سطح «کیفیت» استاندارد جهانی بودند. از نظر دانشجویان تمام حوزه های فوق در سطح «کمتر از پایه» (کمتر از ۷۵٪) ارزیابی شدند (۱۰).

عزیزی در تحقیق خود با عنوان "وضعیت آموزش کارآفرینی در دانشگاههای دولتی شهر تهران و ارائه الگوی آموزش کارآفرینی"، به بررسی جنبه‌های مشاهده‌پذیر و همچنین جنبه‌های نهفته پدیده‌های آموزش کارآفرینی

کوترلیک و همکاران^۴ (۲۰۰۲) دسترسی به منابع اطلاعات را از عوامل تأثیرگذار در مشارکت دانشجویان تحصیلات تکمیلی در فعالیتهای علمی و پژوهشی بیان کرده‌اند (۲۸).

کمیسیون جامعه اروپا^۵ (۲۰۰۳) در تحقیقی به بررسی موانع به‌کارگیری مؤثر نتایج پژوهش‌های دانشگاه پرداخت. نتایج تحقیق نشان داد یکی از موانع، بی‌اعتمادی محققان به استفاده از نتایج تحقیقات و پژوهش‌هایشان است (۲۵).

به گفته هانسون^۶ (۲۰۰۳) آموزش با کیفیت مطلوب در تحصیلات تکمیلی معمولاً با ارتقای فرصت‌های یادگیری اثربخش برای دانشجویان این مقاطع تعریف می‌شود (۲۶).

ساهنی و همکاران^۷ (۲۰۰۸) در پژوهشی به ایجاد چارچوبی یکپارچه از شاخص‌هایی برای مدیریت کیفیت در آموزش از دیدگاه اعضای هیئت علمی دانشکده‌های مدیریت و مهندسی هند پرداختند. در این پژوهش، تعیین کیفیت خدمات آموزشی و تحلیل فاصله^۸، شناسایی خواسته‌ها و انتظارات آموزش عالی (اعضای هیئت علمی)، ویژگی‌های طراحی نظامی آموزشی و در نهایت تأیید اثربخشی کمی و کیفی و قابلیت این طرح از طریق به-کارگیری مدل ساختاری تفسیری و تحلیل مسیر^۹ پرداختند (۳۰).

با توجه به مباحث مطرح شده در مطالب فوق و بادر نظر گرفتن اهمیت و کارکرد آموزش در توسعه، لازم به اشاره است که دانشگاه پیام نور ایران، بزرگترین شبکه آموزش عالی دولتی کشور به شمار می‌آید و در میان

پرداخت یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که؛ نهادهای اصلی آموزش کارآفرینی (محتوا، روش، مدرس، ارزشیابی، عوامل نهادی و فعالیتهای گسترش) در دانشگاه‌های تهران برخلاف دانشگاه‌های برتر آمریکا، هنوز در مراحل ابتدائی و اولیه قرار دارند. هم‌چنین تفاوت ویژگی‌های کارآفرینی دانشجویان شرکت‌کننده در کلاس‌های کارآفرینی با سایر دانشجویان (به‌غیر از اعتقاد به مرکز کنترل درونی) معنی‌دار نبوده است (۱۵).

با وجود تحقیقات اندک انجام یافته در زمینه موضوع تحقیق حاضر در سایر کشورها، در ذیل به نتایج برخی از این تحقیقات اشاره می‌شود:

هارمن و میک^۱ (۲۰۰۰) معتقدند یکی از تفاوت‌های اساسی کیفیت آموزش در رویکردهای سنتی و جدید این است که کیفیت در رویکرد سنتی به درونداها و استانداردهای ملی و بین‌المللی آموزش مربوط می‌شد، ولی در رویکرد جدید اساساً بر فرآیندهای مدیریت و اثربخشی آن‌ها، ارزیابی برونداد و نظارت بر عملکرد و چگونگی برآورده کردن نیازهای آموزشی دانشجویان تأکید دارد (۲۷).

بر اساس نتایج تحقیق اکلیف^۲ (۲۰۰۰) بین زمینه پژوهشی، مرتبه دانشگاهی، تجارب آموزشی، سن و جنسیت دانشجویان تحصیلات تکمیلی و نگرش آن‌ها به روش‌های پژوهشی رابطه وجود دارد (۲۹).

در تحقیق سولیوان^۳ (۲۰۰۱) روابط دانشجویان تحصیلات تکمیلی با اعضای هیئت علمی راهنما و مشاور به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌های مشوق دانشجویان در فرآیند تدوین پایان‌نامه تأیید شده است (۳۱).

4. Kotrlik et al

5. Commission of the European Communities

6. Hanson

7. Sahney et all

8. Gap Analysis

9. Interpretive Structural Modeling

1. Harman.& Meek

2. Oakleaf

3. Sullivan.J.E

دانشگاههای باز دنیا رتبه ششم و در آسیا رتبه دوم رادارا می باشد، ما را بر آن داشت تا به بررسی نگرش دانشجویان دانشگاه پیام نور نسبت به وضعیت آموزشی و پژوهشی موجود در این دانشگاه بپردازیم.

پژوهش حاضر درصداست تا با بررسی دیدگاه دانشجویان دوره کارشناسی ارشد تربیت بدنی و علوم ورزشی، درباره وضعیت آموزشی و پژوهشی دانشگاه پیام نور که یکی از بزرگترین شبکه های دانشگاهی کشور است و نقش اساسی در توسعه نیروی انسانی در علوم انسانی به ویژه تربیت بدنی را بر عهده دارد، به پرسشهای ذیل پاسخ دهد.

متغیرهای تحت بررسی در این پژوهش

۱. پاسخگویی محتوای دروس به نیازهای تخصصی دانشجویان و انطباق آن با یافته های علمی
۲. میزان مهارتهای مختلف اساتید
۳. میزان وجود وسایل کمک آموزشی
۴. وضعیت دانشکده و فضای کلاس های آموزشی
۵. وضعیت رفتار و منش کارکنان (غیر هیات علمی) با دانشجویان
۶. وضعیت پژوهشی دانشگاه پیام نور

ابزار و روش گردآوری اطلاعات

ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه محقق ساخته ای بود که بر پایه مطالعات انجام شده در زمینه موضوع تحقیق بوده که براساس بررسی پژوهشهای مرتبط با شاخص های ارزیابی کیفیت در آموزش عالی تنظیم شده بود. اعتبار پرسشنامه ها با محاسبه آلفای کرونباخ پرسشنامه های تکمیل شده از طریق مطالعه آزمایشی که بر روی ۳۰ نفر از دانشجویان کارشناسی ارشد تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه پیام نور انجام گرفت، به میزان ۰/۹۲۷، به تایید رسید و روایی ظاهری پرسشنامه از طریق نظر خواهی از ۵ نفر از اساتید رشته تربیت بدنی و علوم

ورزشی با گرایش مدیریت ورزشی انجام گرفت و اصلاحات پیشنهادی در پرسشنامه های تنظیمی نهایی به انجام رسید.

جامعه آماری و تعداد نمونه

جامعه آماری پژوهش حاضر، شامل دانشجویان شاغل به تحصیل در نیمسال دوم سال تحصیلی ۸۸ - ۱۳۸۷ در مقطع کارشناسی ارشد رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه پیام نور تهران بودند که بر اساس اطلاعات سایت این دانشگاه تعداد آنها ۳۱۹ نفر بوده است که در این پژوهش (بر اساس جدول مورگان) ۱۶۹ دانشجو به عنوان نمونه، مورد نظرسنجی قرار گرفتند.

روش تجزیه و تحلیل نتایج بدست آمده:

برای تجزیه و تحلیل داده ها از آمار توصیفی و نرم افزار SPSS.16 استفاده گردید.

خلاصه یافته ها :

بر اساس نتایج حاصل از این پژوهش

۵۳ درصد از دانشجویان مورد بررسی را زنان و ۴۶/۶ درصد را مردان دانشجو تشکیل داده اند.

بیشترین درصد دانشجویان در گروه سنی ۳۰ - ۲۵ سال و کمترین درصد در گروه سنی ۴۰ سال و بالاتر بوده اند. ۴۷/۲ درصد دانشجویان ورودی سال ۸۸ بوده و در ترم چهارم تحصیل می کرده اند. ۵۱ درصد دانشجویان به منظور کسب دانش به تحصیلات عالیه در رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی پرداخته اند و از این عده ۵۶/۲ درصد معتقدند که تا حدودی به اهداف آموزشی مورد نظر خود دست یافته اند

۹۵/۸ درصد دانشجویان معتقدند برای آموزش های جنبی در دانشگاه امکانات لازم وجود دارد.

نتایج حاصل از بررسی متغیرهای تحت بررسی :

الف - میزان پاسخگویی محتوای دروس به نیازهای تخصصی و انطباق با یافته های علمی

جدول شماره ۱ - نگرش دانشجویان نسبت به عوامل موثر در انطباق محتوای دروس با نیازهای تخصصی و یافته های علمی

رتبه	شاخص
۲/۸۷	انطباق محتوای دروس با اهداف
۳/۲۳	تناسب بین اهداف دروس و تکالیف کلاسی
۳/۱۸	مستند بودن محتوای دروس
۳/۳	مبتنی بودن محتوای دروس بر یافته های جدید علمی
۳/۳۶	مبتنی بودن محتوای دروس ارایه شده بر نیازهای تخصصی دانشجویان
۳/۲۷	تکرار مطالب درسی دوره های ماقبل تحصیلی در محتوای دروس ارایه شده
۳/۲۳	تکرار متن کتاب درسی در محتوای دروس ارایه شده
۳/۸۶	پاسخگویی آموخته های دانشجویان به نیازهای پژوهشی ورزش کشور
۳/۳۱	مجموع

رتبه کلیه عوامل موثر در انطباق محتوای دروس با یافته های علمی و نیز پاسخگویی محتوای دروس به نیازهای تخصصی از نظر دانشجویان در حد متوسط بوده است. تنها دانشجویان به میزان پاسخگویی آموخته های خود به نیازهای پژوهشی کشور رتبه بالاتر از متوسط داده اند. در مجموع میزان انطباق محتوای دروس ارایه شده با یافته های علمی و پاسخگویی مطالب با نیازهای تخصصی دانشجویان در حد متوسط بوده است. کمترین رتبه از میان

ب - مهارت اساتید

جدول شماره ۲ - نگرش دانشجویان نسبت به عوامل موثر در مهارت های اساتید

رتبه	شاخص
۳/۱۲	اطلاع رسانی اساتید در خصوص طرح درس در ابتدای دوره
۳/۱۴	سوق دادن دانشجویان به تفکر راجع به موضوعات درسی
۳/۲۸	سازگاری روش های تدریس اساتید با نیازهای علمی دانشجویان
۳/۶۹	صرف زمان کلاس به مسائل حاشیه ای و خارج از موضوع درسی
۳/۵۷	تشویق دانشجویان به مشارکت در فعالیت های گروهی آموزشی
۳/۲۸	تشویق دانشجویان به مشارکت در فعالیت های گروهی پژوهشی
۳/۰۶	تشویق دانشجویان به مشارکت در بحث های کلاسی
۳/۰۵	تلاش اساتید در خلاصه کردن مطالب مهم درسی در هر جلسه
۲/۸۷	لحاظ کردن مطالب و مباحث مهم کلاسی در آزمون نهایی

۲/۹۴	میزان ارزیابی اولیه از توانایی های علمی دانشجویان
۳/۱۸	برگزاری منظم امتحانات میان ترم
۳/۰۴	توانایی اساتید در ایجاد جو مثبت و تعاملی بین خود و دانشجویان
۳/۵۳	تناسب مدیریت کلاسی با فعالیت های یادگیری دانشجویان
۳/۶۴	قابل شدن تبعیض بین دانشجویان
۳/۵۳	تسلط اساتید در پاسخگویی به سوالات دانشجویان
۳/۴۸	آمادگی های لازم علمی اساتید برای حضور در کلاس درس
۳/۵۶	ایجاد چالش های علمی مربوط به موضوع درس با مدیریت کلاسی
۳/۲۴	مجموع

دانشجویان مهارت اساتید دوره کارشناسی ارشد تربیت بدنی در مجموع عوامل اثر گذار بر این شاخص را در حد متوسط توصیف کرده اند. در این میان دانشجویان به ترتیب به عامل صرف زمان کلاس به مسائل حاشیه ای و خارج از موضوعات اصلی درس، قابل شدن تبعیض بین دانشجویان توسط اساتید، تشویق دانشجویان به همکاری های گروهی در فعالیت های آموزشی، تناسب مدیریت کلاسی با فعالیت های یادگیری دانشجویان، تسلط اساتید در پاسخگویی به سوالات دانشجویان، و ایجاد چالش های علمی توسط مدیریت کلاسی اساتید بالاترین رتبه را داده اند. در مجموع، دانشجویان مهارت اساتید دوره کارشناسی ارشد تربیت بدنی را در مجموع عوامل اثر گذار بر این شاخص، در حد متوسط توصیف کرده اند.

ج - وجود وسایل و امکانات کمک آموزشی

جدول شماره ۳- اولویت نگرش دانشجویان نسبت به میزان وجود وسایل کمک آموزشی

رتبه	شرح سوال
۳/۸۱	تا چه حد برای انجام فعالیت های کلاسی به تجهیزاتی مانند (کامپیوتر و...) دسترسی دارید؟
۴/۰۲	تا چه حد فضای کلاس و وسایل آموزشی و کمک آموزشی موجود در آن (تخته سیاه، صندلی، وایت برد و) امکان بهره برداری چند منظوره از آن را میسر می سازد؟
۳/۸۶	تا چه حد به نرم افزارها و سخت افزارهای مورد نیاز درسی در محل تحصیلتان دسترسی دارید؟
۳/۳۴	تا چه حد برای انجام فعالیت های پژوهشی خود به صورت سریع به اینترنت دسترسی دارید؟
۳/۴۹	تا چه حد برای فعالیتهای پژوهشی خود به تجهیزات فنی مرتبط با رشته خود دسترسی دارید؟
۳/۴۹	تا چه حد به نرم افزارها و سخت افزارهای مناسب و مورد نیاز فعالیتهای پژوهشی خود در محل تحصیلات دسترسی دارید؟
۳/۶۷	مجموع

دانشجویان میزان وجود وسایل کمک آموزشی را در دوره کارشناسی ارشد تربیت بدنی دانشگاه در حد زیاد توصیف کرده اند. در این میان بالاترین رتبه متعلق به قابلیت بهره برداری از فضا، کلاس و وسایل کمک آموزشی موجود و پایین ترین رتبه متعلق به دسترسی به اینترنت

پر سرعت برای انجام فعالیت های پژوهشی دانشجویان بوده است.

در مجموع، دانشجویان وضعیت دانشکده و فضای کلاس ها را در مجموع عوامل مورد بررسی مطلوب توصیف کرده اند.

د- نگرش دانشجویان نسبت به وضعیت دانشکده ها و فضای کلاس های آموزشی

جدول ۴- اولویت نگرش دانشجویان نسبت به وضعیت دانشکده ها و فضای کلاس های آموزشی

رتبه	شاخص
۳/۶۲	عایق بندی کلاس ها، به منظور جلوگیری از سروصدا، تا چه حد رضایت بخش است؟
۳/۶۳	تا چه حد چیدن صندلی ها، برقراری ارتباط در کلاس درس را تسهیل می کند؟
۳/۳۷	اندازه کلاس ها را برای فعالیت یادگیری خود، تا چه حد مطلوب ارزیابی می کنید؟
۳/۲۶	تا چه حد نور کلاس ها را برای فعالیت یادگیری خود مناسب ارزیابی می کنید؟
۳/۱۱	تا چه حد معماری دانشکده شما، در بر گیرنده ویژگی های علمی - پژوهشی یک مرکز آموزشی و پژوهشی است؟
۳/۴	تا چه حد سیستم گرمایشی، خنک کننده و تهویه کلاسها را برای فعالیت یادگیری خود مناسب ارزیابی می کنید؟
۳/۴	مجموع

دانشجویان وضعیت دانشکده و فضای کلاس ها را در مجموع عوامل مورد بررسی در حد متوسط توصیف کرده اند. بیشترین رتبه در میان عوامل تاثیر گذار در وضعیت دانشکده و فضاهای کلاس های درس متعلق به تاثیر چیدمان صندلی ها در تسهیل برقراری ارتباطات در کلاس

درس و عایق بندی کلاس ها برای جلوگیری از سروصدا و کمترین رتبه نیز متعلق به وضعیت معماری دانشکده و تناسب آن با فعالیت های یادگیری دانشجویان بوده است.

ه- وضعیت رفتار و منش کارکنان دانشگاه با دانشجویان

جدول ۵- نگرش دانشجویان نسبت به رفتار و منش کارکنان غیر هیات علمی

رتبه	شرح سوال
۲/۸۹	تا چه حد در محیط دانشگاهی با نمادهای رفتاری مناسب از سوی کارکنان اداری و آموزشی برخورد می کنید؟
۳	تا چه حد رفتار و منش کارکنان اداری و آموزشی، الگوی موثر رفتار در محیط دانشگاهی را برای شما مطرح می کند؟
۳/۰۴	در مجموع تا چه حد از رفتار و منش کارکنان اداری و آموزشی دانشگاه خود رضایت دارید؟
۲/۹۷	مجموع

باشد. نهایتاً دانشجویان در حد متوسطی از رفتار و منش کارکنان غیر هیات علمی رضایت داشته‌اند. در مجموع دانشجویان مورد بررسی، رفتار و منش کارکنان غیر هیات علمی را نسبتاً مطلوب توصیف کرده‌اند.

دانشجویان مورد بررسی معتقد بوده‌اند که کارکنان تا حدودی نمادهای رفتاری مناسب را از خود بروز می‌دهند. در این میان دانشجویان معتقدند که رفتار کارکنان تا حد متوسطی می‌تواند الگوی رفتاری آنها در محیط دانشگاهی

و - وضعیت پژوهشی

جدول ۶- نگرش دانشجویان نسبت به وضعیت فعالیت های پژوهشی در دانشگاه

رتبه	شرح سوال
۲/۱۴	تا چه حد فکر میکنید که آموخته های شما در دانشگاه می تواند پاسخگوی نیازهای پژوهشی بخش ورزش کشور باشد؟
۳/۸۸	تا چه حد تحقیقات شما در ارتباط با محیط های ورزشی می باشد؟
۳/۰۱	مجموع

گرفت که میزان پاسخگویی محنوی دروس دوره کارشناسی ارشد تربیت بدنی دانشگاه پیام نور با نیازهای تخصصی دانشجویان و میزان انطباق آن با یافته های علمی نسبتاً مطلوب بوده است. نتایج این تحقیق در این خصوص با نتیجه تحقیق صابونچی (۱۳۷۹) که وی نیز به بررسی کمی و کیفی وضعیت آموزش و پژوهش دوره های کارشناسی ارشد در دانشگاه های کشور پرداخت و با تحقیق نجف اقای (۱۳۷۶) و کوزه چیان (۱۳۷۶)، صابونچی (۱۳۷۹) که به بررسی وضعیت آموزشی در مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد تربیت بدنی دانشگاه ها پرداخته اند و با نتیجه تحقیق یزدانی (۱۳۸۸) که به بررسی کیفیت برنامه های درسی برنامه در دوره کارشناسی ارشد برنامه ریزی درسی دانشگاه شهید بهشتی پرداخت، همخوانی دارد. اما با نتیجه تحقیق عزیزی (۱۳۸۵) که در تحقیق خود به بررسی کمی و کیفی وضعیت آموزش و پژوهش در رشته علوم انسانی در دانشگاه های کشور پرداخته و نتیجه گرفت که برنامه های

جدول فوق نشان میدهد که دانشجویان، وضعیت پژوهشی دانشگاه را در مجموع عوامل اثر گذار، در حد متوسط ارزیابی میکنند. در این میان دانشجویان معتقدند آموخته های دانشگاهی آنان در رفع نیازهای پژوهشی ورزش کشور تاثیر چندانی ندارد. و تحقیقات آنها در حد متوسطی در ارتباط با محیط های ورزشی میباشد. در مجموع دانشجویان وضعیت پژوهشی دوره کارشناسی ارشد رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی را در حد متوسط توصیف کرده اند.

تحلیل توصیفی نتایج

با توجه به نتایج تحقیق باید گفت، انطباق محتوی دروس با اهداف دوره نسبتاً نامطلوب، تناسب بین اهداف و تکالیف کلاسی، مستند بودن محتوی دروس، مبتنی بودن محتوی دروس بر یافته های علمی روز و مبتنی بودن محتوی دروس بر نیازهای تخصصی دانشجویان تا حدودی مطلوب بوده است. بنابراین می توان نتیجه

درسی و محتوی دروس در حد نامطلوب بوده است و با تحقیقات خواجه زاده (۱۳۹۰) در بررسی وضعیت آموزش در دانشگاه آزاد اسلامی کازرون، ترکیان تبار (۱۳۸۹) در بررسی وضعیت رشته کتابداری و اطلاع رسانی، محمدی و همکاران (۱۳۸۸) در بررسی وضعیت آموزش بالینی دانشگاه علوم پزشکی ایران، خواجه زاده (۱۳۸۸) در بررسی کیفیت آموزش پزشکی عمومی، عزیزی (۱۳۸۸) در بررسی وضعیت آموزش کارآفرینی در دانشگاه ها، وضعیت آموزشی را در سطح پائین و ضعیف توصیف کرده اند، همخوانی ندارد. شاید بتوان دلیل این نا همخوانی را مرتبط با نوع رشته تحصیلی، گروه تحصیلی و دانشگاه مورد بررسی مرتبط دانست.

نتایج تحقیق حاکی از این است که، دانشجویان مهارت اساتید دوره کارشناسی ارشد تربیت بدنی را در مجموع عوامل اثر گذار بر این شاخص، در حد متوسط (نسبتاً خوب) توصیف کرده اند. این نتیجه با تحقیق کوزه چیان (۱۳۷۶)، نجف آقایی (۱۳۷۶)، اسماعیلی (۱۳۷۸)، صابونچی (۱۳۷۹) که در تحقیقات خود در تربیت بدنی، مهارت اساتید را در حد نسبتاً مطلوب ارزیابی کرده اند همخوانی دارد. ولی با نتیجه تحقیق عزیزی (۱۳۸۵) در بررسی مهارت اساتید علوم انسانی دانشگاه ها، عزیزی (۱۳۸۸) در بررسی وضعیت آموزش کارآفرینی، خواجه آزاد (۱۳۹۰) در بررسی وضعیت آموزش در دانشگاه آزاد اسلامی کازرون، مهارت اساتید را در سطح ضعیف و پائین تر از حد انتظار اعلام کرده اند، همخوانی ندارد. شاید بتوان این عدم همخوانی را در دانشگاه ها از نظر دولتی و آزاد و یا رشته مورد بررسی مرتبط دانست. نتایج تحقیق هم چنین حاکی از این بود که دانشجویان مهارت اساتید را در لحاظ کردن مطالب و مباحث مهم کلاسی در آزمون نهایی و ارزیابی اولیه از توانایی های علمی دانشجویانرا پائین تر از حد

متوسط توصیف کرده اند. این نتیجه با تحقیق اسماعیلی (۱۳۷۸) در بررسی ویژگی های تدریس اساتید دوره کارشناسی ارشد، دل آرام (۱۳۸۴) در بررسی وضعیت آموزش بالینی دانشجویان پرستاری و مامایی، عزیزی (۱۳۸۵) در بررسی وضعیت آموزش و پژوهش در رشته علوم انسانی دانشگاه ها، محمدی و همکاران (۱۳۸۷) در بررسی امکانات آموزشی بیمارستان ها، خواجه آزاد (۱۳۸۸) در بررسی کیفیت آموزش پزشکی عمومی، عزیزی (۱۳۸۸) در بررسی وضعیت آموزش کارآفرینی، نگاه تبعیض آمیز نسبت به دانشجویان و نیز وجود فرآیند نامناسب ارزیابی را گزارش کرده اند، همخوانی دارد اما با نتیجه تحقیق نجف آقایی (۱۳۷۶)، یزدانی (۱۳۸۸)، نحوه ارزیابی پابانی را در حد مطلوب گزارش کرده اند، همخوانی ندارد.

نتایج تحقیق نشان داد، دانشجویان وسایل کمک آموزشی موجود در دوره کارشناسی ارشد تربیت بدنی دانشگاه را در حد مطلوب می دانند. این نتیجه با تحقیق نجف آقایی (۱۳۷۶)، صابونچی (۱۳۷۹)، امام قلی خوشه چین و همکاران (۱۳۸۷)، که امکانات آموزشی و لوازم کمک آموزشی را در حد مطلوب توصیف کرده اند، همخوانی دارد ولی با نتیجه تحقیقات کوزه چیان (۱۳۷۶)، برهانی مجابی (۱۳۸۱)، دل آرام (۱۳۸۴)، عزیزی (۱۳۸۵)، خواجه زاده (۱۳۹۰) که امکانات آموزشی را در حد ضعیف و نامطلوب توصیف کرده اند، همخوانی ندارد. می توان دلیل این نا همخوانی را به این نکته که اغلب تحقیقات انجام شده در خصوص آموزش های بالینی و یا پزشکی عمومی بوده است، مرتبط دانست.

در این تحقیق، دانشجویان وضعیت دانشکده و فضای کلاس ها را در حد متوسط (نسبتاً مطلوب) توصیف کرده اند. در این میان معماری و وضعیت ساختمان دانشکده، از نظر دانشجویان کمتر مطلوب بوده است. نتیجه این

تحقیق با تحقیق کوزه چیان (۱۳۷۶)، همخوانی داشته و با نتیجه تحقیقات کبریایی رودباری (۱۳۸۳)، دل آرام (۱۳۸۴)، محمدی و همکاران (۱۳۸۸)، خواجه زاده (۱۳۹۰) که همگی وضعیت فضاهای آموزشی و به ویژه ساختمان دانشکده را در وضعیت ضعیف توصیف کرده‌اند، همخوانی ندارد.

دانشجویان معتقدند وضعیت پژوهشی دانشگاه در مجموع عوامل اثر گذار در حد متوسط (نسبتاً مطلوب) است. در این میان اگرچه دانشجویان به اهمیت اجرای تحقیقات خود در محیط های ورزشی باور دارند، اما معتقدند آموخته های دانشگاهی آنان در رفع نیازهای پژوهشی ورزش کشور تاثیر چندانی ندارد. دانشجویان اظهار داشته اند که برای انجام فعالیت های پژوهشی خود تا حدودی به تجهیزات فنی مورد نیاز و اینترنت پر سرعت دسترسی دارند. این نتیجه با تحقیق صابونچی (۱۳۷۹) که به بررسی امکانات پژوهشی از دیدگاه اساتید در تحقیق خود پرداخته است، همخوانی ندارد.

بحث و نتیجه گیری

با توجه به بررسی یافته ها و مقایسه آن با نتایج تحقیقات مشابه، در دانشگاه پیام نور که در دانشگاه های باز آسیا دارای رتبه قابل تاملی است، سطح آموزش و پژوهش در وضعیت نسبتاً مطلوب قرار دارد، علیرغم این که در مقایسه با تحقیقات دیگر، این دانشگاه از وضعیت بهتری به ویژه در مقایسه با سایر رشته ها بخصوص آموزش بالینی و علوم پزشکی برخوردار است، به نظر می رسد بازنگری در خصوص محتوای آموزشی، برنامه های درسی، فرآیند ارزشیابی توسط اساتید، به کارگیری و گزینش اساتید، رفتار کارکنان غیر هیئت علمی دانشگاه، ایجاد انگیزه در دانشجویان و بهره مندی از یافته های علمی روز دنیا در تدوین سرفصل ها و دروس از جمله

نکات ضروری است که مدیران و مسئولین این دانشگاه باید بیش از پیش به آن بپردازند. با توجه به نتایج حاصل از تحقیق و بحث و بررسی های انجام شده نسبت به آن نتایج، پیشنهادات اجرایی و کاربردی زیر به مسئولین برگزاری دوره کارشناسی ارشد رشته تربیت بدنی دانشگاه پیام نور مطرح می گردد.

با توجه به انگیزه دانشجویان برای ادامه تحصیل و کسب دانش، پیشنهاد می شود، مدیران آموزشی دانشگاه در تدوین محتوی دروس بیش از پیش به نیازهای تخصصی دانشجویان و اهداف دوره توجه نمایند.

علیرغم این که دانشجویان مهارت های اساتید را در سطح نسبتاً مطلوب توصیف کرده اند، ولی مهارت اساتید را در ارزشیابی اولیه و پایانی پائین تر از حد متوسط توصیف کرده اند، لذا پیشنهاد می شود اساتید محترم در روش های تدریس خود بازنگری نموده و از روش های استاندارد ارزیابی بهره گیرند.

با توجه به این که دانشجویان معتقدند معماری دانشکده می تواند در ایجاد انگیزه در آنان موثر باشد، پیشنهاد می شود مسئولین نسبت به بهبود وضعیت ظاهری دانشکده ها اهتمام ورزند.

نظر به اینکه به این که دانشجویان رفتار و منش کارکنان غیر هیئت علمی دانشگاه را در سطحی پائین تر از متوسط توصیف کرده اند و با توجه به تاثیر این رفتار در الگوسازی رفتاری دانشجویان، پیشنهاد می شود دوره های ویژه جهت آموزش کارکنان به منظور رفتار صحیح در محیط های آموزشی و پژوهشی در دستور کار مسئولین محترم دانشگاه قرار گیرد.

با توجه به گرایش دانشجویان به انجام تحقیق در محیط های ورزشی و با توجه به نگرش آنها نسبت به عدم رفع نیاز پژوهشی بخش ورزش کشور با آموخته های این دانشجویان، پیشنهاد می شود، اساتید راهنما در سوق

دادن دانشجویان به انجام پایان نامه های دوره کارشناسی
 ارشد با توجه به اولویت های پژوهشی بخش ورزش کشور
 اهتمام ورزند.

منابع و مآخذ

۱. اسماعیلی، محمد رضا. (۱۳۷۸). "بررسی ویژگی های تدریس مدرسان رشته تربیت بدنی در مقطع کارشناسی ارشد از دیدگاه دانشجویان". پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه تربیت مدرس.
۲. امام قلی خوشه چین، ترانه و همکاران. (۱۳۸۷). "تعیین وضعیت امکانات آموزشی بیمارستان ها از نظر دانشجویان مامایی در دانشگاه علوم پزشکی زنجان". مجله توسعه آموزش در علوم پزشکی زنجان دوره ۱، شماره ۱، پاییز و زمستان ۸۷، صفحات ۵۳ تا ۶۰.
۳. برهان مجابی، کتایون. (۱۳۸۱). "بررسی وضعیت آموزش بالینی رشته دندانپزشکی از دیدگاه اساتید و دانشجویان دندان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی قزوین". مجله علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی قزوین، شماره ۲۲.
۴. بهروزی، محمد. (۱۳۸۴). "ارزیابی دوره ضمن خدمت خانواده". مقاله پژوهشی، فصلنامه کتابداری و اطلاع رسانی، شماره سوم، جلد ۱۴.
۵. پاکاریان، سعید. (۱۳۶۹). "بررسی عوامل افزایش کیفیت آموزشی در دانشگاه اصفهان و پیشنهاداتی برای بهبود آن". کارشناسی ارشد، اصفهان، دانشکده علوم تربیتی دانشگاه اصفهان، پایان نامه کارشناسی ارشد علوم تربیتی.
۶. ترکیان تبار، منصور. (۱۳۸۹). "بررسی وضعیت رشته کتابداری و اطلاع رسانی در نظام آموزش عالی کشور از دیدگاه اعضای هیات علمی". فصلنامه کتابداری و اطلاع رسانی، شماره چهارم، جلد ۱۳.
۷. تندنویس، فریدون. (۱۳۸۰). "ویژگی های فردی، سوابق تحصیلی، ورزشی و شغلی دانشجویان کارشناسی ارشد تربیت بدنی". فصلنامه حرکت، شماره ۷، ص ۱۳.
۸. جعفر غفار، جواد. (۱۳۸۷). "بررسی نگرش دانشجویان علوم تربیتی دانشگاه قم نسبت به رشته ی مدیریت و برنامه ریزی آموزشی و تاثیر امور دانشگاه بر آن". پایان نامه کارشناسی ارشد مدیریت و برنامه ریزی آموزشی، انجمن علمی علوم تربیتی.
۹. خرسندی یامچی، اکبر. (۱۳۸۸). "ارزیابی درونی گروه آموزشی الکترونیک دانشکده برق دانشگاه شهید بهشتی". پایان نامه کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید بهشتی تهران.

۱۰. خواجه آزاد، مجتبی. (۱۳۸۸). "ارزیابی کیفیت آموزش پزشکی عمومی دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج) براساس استانداردهای ملی و جهانی از دیدگاه اساتید و دانشجویان پزشکی عمومی". پایان نامه کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید بهشتی تهران.
۱۱. دل آرام، معصومه. (۱۳۸۴). "وضعیت آموزش بالینی از دیدگاه دانشجویان پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد". مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، پاییز و زمستان ۱۳۸۵؛ ۶(۲).
۱۲. زوارقی، رسول. (۱۳۸۶). "بررسی نگرش دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه تبریز نسبت به مفهوم دسترسی آزاد دانشجویان به متون علمی". فصلنامه کتابداری و اطلاع رسانی شماره سوم، جلد ۱۲.
۱۳. صابونچی، رضا. (۱۳۷۹). "بررسی کمی و کیفی وضعیت آموزشی و پژوهشی دوره کارشناسی ارشد تربیت بدنی از دیدگاه دانشجویان این مقطع به منظور رشد و توسعه منابع انسانی". مجموعه مقالات اولین کنگره علمی بین المللی تربیت بدنی و ورزش دانش آموزان دختر.
۱۴. عزیزی، نعمت الله. (۱۳۸۵). "وضعیت آموزش و پژوهش در دانشگاه‌های تأملی بر نظر دانشجویان در باره چالش‌ها و نارسایی‌های علوم انسانی و راهبردهای توسعه کیفی آن". مقاله پژوهشی، دفتر مطالعات و برنامه ریزی فرهنگی، اجتماعی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری.
۱۵. عزیزی، محمد. (۱۳۸۸). "وضعیت آموزش کارآفرینی در دانشگاه‌های دولتی شهر تهران و ارائه الگوی آموزش کارآفرینی". رساله دکتری مدیریت آموزش عالی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی.
۱۶. فراهانی، ابوالفضل. (۱۳۸۰). "مقایسه کیفیت آموزشی تربیت بدنی در نظام آموزشی از راه دور و حضوری". نشریه حرکت، شماره ۸.
۱۷. قریشی، صغری سادات. (۱۳۸۷). "بررسی نگرش دانشجویان، اعضای هیات علمی و کارشناسان آموزش نسبت به ملاک‌های ارزیابی عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی دانشگاه الزهراء (س)". پایان نامه کارشناسی ارشد مدیریت و برنامه ریزی آموزشی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه شهید بهشتی تهران.
۱۸. کبریایی، علی؛ مسعود، رودباری. (۱۳۸۳). "شکاف کیفی خدمات آموزشی دانشگاه علوم پزشکی زاهدان: دیدگاه دانشجویان از وضعیت موجود و مطلوب". مقاله پژوهشی، مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، ۵(۱)، صص ۶۱-۵۳.
۱۹. کوزه چیان، هاشم. (۱۳۷۹). "وضعیت آموزشی دانشجویان دانشکده‌های تربیت بدنی کشور". نشریه حرکت، ۴(۴)، صص: ۳۴-۵۳.
۲۰. محمدی، محمدعلی؛ بهروز، دادخواه؛ ناصر، مظفری؛ سعید، صادقیه اهری؛ کاظم، آخرین؛ شاهین، خلیق؛ ایراندخت؛ الهیاری. (۱۳۸۹). "بررسی وضعیت آموزش بالینی از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی ایران". مقاله پژوهشی اولین

همایش سراسری آموزش بالینی در پرستاری و مامایی، دانشکده علوم پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان اردبیل.

۲۱. مشرف جوادی، بتول. (۱۳۷۷). "برنامه های آموزشی رشته تربیت بدنی چند دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی

منتخب جهان و ایران در مقاطع مختلف دانشگاهی". نشریه، حرکت، شماره ۴.

۲۲. نجف آقایی، حمید. (۱۳۷۶). "وضعیت آموزشی رشته تربیت بدنی مقطع کارشناسی دانشگاههای کشور". پایان

نامه، کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس.

۲۳. یزدانی، حمیده. (۱۳۸۸). "ارزیابی کیفیت درونی و بیرونی برنامه درسی رشته برنامه ریزی درسی دوره کارشناسی

ارشد دانشگاه شهید بهشتی". پایان نامه کارشناسی ارشد برنامه ریزی درسی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه شهید بهشتی تهران.

۲۴. هاشمی گلپایگانی، محمد. (۱۳۷۲). "بحران ها و چالش ها در نظام آموزش عالی جهان". فصلنامه پژوهش و برنامه

ریزی در آموزش عالی. (۳)، صص: ۸-۵.

25. Commission of the European Communities (2003). **"The Role of The University in The Europe of Knowledge"**. Available at: www.worldii.org/eu/cases/ECComm/

26. Hanson, J. (2003). **"Encouraging Lectures to Engage with New Technologies in Learning and Teaching in a Vocational University: the Role of Recognition Reward"**. *Journal of Higher Education Management and Policy*, Vol.15, P. 3.

27. Harman, G. and V. Meek (2000). **"Repositioning Quality Assurance and Accreditation Australian"**. The Report of Department of Education Training and Youth Affairs.

28. Kotrlik, W.J, Bartlett, E.J, Higgins, C.C & Williams, A.H (2002). **"Factors Associated With Research Productivity of Agricultural Education Faculty"**. *Journal of Agricultural Education*, Vol.43, No.3, PP: 110-116.

29. Oakleaf, Megan J. (2000). **"The Information Seeking Behavior of Humanist Scholars at University A Study"**. www.winona.msus.edu/is-f/webind2html

30. Sahney, S., D. K. Banwet and S. Karunes (2008). **"An Integrated Framework of Indices for Quality Management in Education: A Faculty Perspective"**. *The TQM Journal*, Vol. 20, No. 5, PP: 502-519.

31. Sullivan, J.E (2001). **"The Experience of Thesis Writing From The Perspective of Graduate Student Nurses"**. UMI Published Thesis : university of Alaska Anchorage.